

**O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIY VA O'RTA MAXSUS TA'LIM VAZIRLIGI**

**Ro'yxatga olindi
№ MO 10-57
2021 yil**

**O'zbekiston Respublikasi Oliy
va o'rta maxsus ta'lim vazirining
2021 yil "25" dekabr dagi
538 - sonli buyrug'i bilan
tasdiqlangan**

“Ipakchilik va tutchilik”

yo'nalishi bo'yicha oliy ta'lim muassasalari pedagog kadrlarini
qayta tayyorlash va malakasini oshirish kursining o'quv dasturi

Toshkent – 2021

**O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIY VA O'RTA MAXSUS TA'LIM VAZIRLIGI**

**OLIY TA'LIM TIZIMI PEDAGOG VA RAHBAR KADRLARINI QAYTA
TAYYORLASH VA ULARNING MALAKASINI OSHIRISHNI TASHKIL
ETISH BOSH ILMIY-METODIK MARKAZI**

**TOSHKENT DAVLAT AGRAR UNIVERSITETI HUZURIDAGI
PEDAGOG KADRLARNI QAYTA TAYYORLASH VA ULARNING
MALAKASINI OSHIRISH TARMOQ MARKAZI**

*Qayta tayyorlash va malaka oshirish kursining o'quv dasturi Oliy, o'rtta maxsus va
professional ta'lif yo'nalishlari bo'yicha o'quv-uslubiy birlashmalar faoliyatini
Muvofiqlashtiruvchi kengashining
2021 yil 25-dekabrdagi 9-sonli bayonnomasi bilan ma'qullangan*

- Tuzuvchilar:** “Kredit modul tizimi va o'quv jarayonini tashkil etish” moduli: yu.f.n., prof. V.Topildiyev, t.f.n., dos. B.Sh.Usmonov, t.f.n., dots. R.A.Xabibullayev
“Ilmiy va innovasion faoliyatni rivojlantirish” moduli: i.f.d., prof. R.Nurimbetov, i.f.d., prof. F.Nazarova, p.f.n., dots. M.Dexkanova
“Pedagogning kasbiy professionalligini oshirish” moduli: p.f.d., prof. N.Muslimov, katta o'qituvchi R.Ishmuxamedov
“Ta'lif jarayoniga raqamli texnologiyalarni joriy etish” moduli: p.f.d., prof. F.Zakirova, f.-m.f.n., dots. V.Karimova.
“Maxsus maqsadlarga yo'naltirilgan ingliz tili” moduli: katta o'qituvchilar F.Boysariyeva, N.Djabborova, S.Tadjibayeva, U.Giyasova, Sh.Fayzullayeva
“Mutaxassislik fanlari” moduli: i.f.d., dots. A.Mamatqulov, i.f.d., prof R.D.Dusmuratov, q.x.f.d., prof. Sh.R.Umarov, q.x.f.n., dots. Ch.I.Bekkamov, q.x.f.d., dots. U.Daniyarov.

- Taqrizchilar:** Xorijiy ekspert: S.Salimdjanov - Tojikiston Respublikasi ijenerlik fanlari akademiyasi professori.
O'R.Soatov - TDAU “Umumiy zootexniya” kafedrasи mudiri, professor.,q.x.f.d.

*O'quv dasturi Toshkent davlat agrar universiteti Kengashining qarori bilan tasdiqqa tavsiya
qilingan (2021 yil _____dagi ____- sonli bayonnomasi).*

Kirish

Dastur O’zbekiston Respublikasining 2020 yil 23 sentyabrdagi tasdiqlangan “Ta’lim to’g’risida”gi Qonuni, O’zbekiston Respublikasi Prezidentining 2017 yil 7 fevraldagi “O’zbekiston Respublikasini yanada rivojlantirish bo’yicha Harakatlar strategiyasi to’g’risida”gi PF-4947-son, 2019 yil 27 avgustdagi “Oliy ta’lim muassasalari rahbar va pedagog kadrlarining uzuksiz malakasini oshirish tizimini joriy etish to’g’risida”gi PF-5789-son, 2019 yil 8 oktyabrdagi “O’zbekiston Respublikasi oliy ta’lim tizimini 2030 yilgacha rivojlantirish konsepsiyasini tasdiqlash to’g’risida”gi PF-5847-sonli Farmonlari hamda O’zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2019 yil 23 sentyabrdagi “Oliy ta’lim muassasalari rahbar va pedagog kadrlarining malakasini oshirish tizimini yanada takomillashtirish bo’yicha qo’shimcha chora-tadbirlar to’g’risida”gi 797-sonli Qarorlarida belgilangan ustuvor vazifalar mazmunidan kelib chiqqan holda tuzilgan bo’lib, u oliy ta’lim muassasalari pedagog kadrlarining kasb mahorati hamda innovasion kompetentligini rivojlantirish, sohaga oid ilg’or xorijiy tajribalar, yangi bilim va malakalarni o’zlashtirish, shuningdek amaliyotga joriy etish ko’nikmalarini takomillashtirishni maqsad qiladi.

Dastur doirasida berilayotgan mavzular ta’lim sohasi bo’yicha pedagog kadrlarni qayta tayyorlash va malakasini oshirish mazmuni, sifati va ularning tayyorgarligiga qo’yladigan umumiyligi malaka talablari va o’quv rejalarini asosida shakllantirilgan bo’lib, uning mazmuni kredit modul tizimi va o’quv jarayonini tashkil etish, ilmiy va innovasion faoliyatni rivojlantirish, pedagogning kasbiy professionalligini oshirish, ta’lim jarayoniga raqamli texnologiyalarni joriy etish, maxsus maqsadlarga yo’naltirilgan ingliz tili, mutaxassislik fanlar negizida ilmiy va amaliy tadqiqotlar, o’quv jarayonini tashkil etishning zamonaviy uslublari bo’yicha so’nggi yutuqlar, pedagogning kreativ kompetentligini rivojlantirish, ta’lim jarayonlarini raqamli texnologiyalar asosida individuallashtirish, masofaviy ta’lim xizmatlarini rivojlantirish, vebinar, onlayn, «blended learning», «flipped classroom» texnologiyalarini amaliyotga keng qo’llash bo’yicha tegishli bilim, ko’nikma, malaka va kompetensiyalarini rivojlantirishga yo’naltirilgan.

Qayta tayyorlash va malaka oshirish yo’nalishining o’ziga xos xususiyatlari hamda dolzarb masalalaridan kelib chiqqan holda dasturda tinglovchilarining mutaxassislik fanlar doirasidagi bilim, ko’nikma, malaka hamda kompetensiyalariga qo’yladigan talablar takomillashtirilishi mumkin.

Qayta tayyorlash va malaka oshirish kursining o’quv dasturi quyidagi modullar mazmunini o’z ichiga qamrab oladi:

I. Pedagogning professional faoliyatidagi innovasiyalar

- 1.1. Kredit modul tizimi va o’quv jarayonini tashkil etish.
- 1.2. Ilmiy va innovasion faoliyatni rivojlantirish.
- 1.3. Pedagogning kasbiy professionalligini oshirish.

II. Pedagogning axborot va kommunikativ kompetentligini rivojlantirish

- 2.1. Ta’lim jarayoniga raqamli texnologiyalarni joriy etish.
- 2.2. Maxsus maqsadlarga yo’naltirilgan ingliz tili.

III. Mutaxassislik fanlari

- 3.1. Zamonaviy intensiv tutzorlar barpo etish va cifatli tut bargi yetishtirish.
- 3.2. Tut ipak qurti parvarishlashda innovasion texnologiyalar.
- 3.3. Tut ipak qurti urug'i tayyorlashning innovasion usullari.
- 3.4. Intellektual mulk obyektlari va ularni muhofaza qilish.

IV. Malakaviy attestasiya

Kursning maqsadi va vazifalari

Oliy ta'lim muassasalari pedagog kadrlarini qayta tayyorlash va ularning malakasini oshirish kursining **maqsadi** pedagog kadrlarni innovasion yondoshuvlar asosida o'quv-tarbiyaviy jarayonlarni yuksak ilmiy-metodik darajada loyihalashtirish, sohadagi ilg'or tajribalar, zamonaviy bilim va malakalarni o'zlashtirish va amaliyotga joriy etishlari uchun zarur bo'ladigan kasbiy bilim, ko'nikma va malakalarini takomillashtirish, shuningdek, ularning ijodiy faolligini rivojlantirishdan iborat.

Kursning **vazifalariga** quyidagilar kiradi:

- "Ipakchilik va tutchilik" yo'nalishida pedagog kadrlarning kasbiy bilim, ko'nikma, malakalarini takomillashtirish va rivojlantirish;
- pedagoglarning ijodiy-innovasion faoliyatini oshirish;
- mutaxassislik fanlarini o'qitish jarayoniga zamonaviy axborot-kommunikasiya texnologiyalarini va xorijiy tillarni samarali tatbiq etilishini ta'minlash;
- maxsus fanlar sohasidagi o'qitishning innovasion texnologiyalarini va ilg'or xorijiy tajribalarini o'zlashtirish;

"Ipakchilik va tutchilik" yo'nalishida qayta tayyorlash va malaka oshirish jarayonlarini fan va ishlab chiqarishdagi innovasiyalar bilan o'zaro integrasiyasini ta'minlash.

Kurs yakunida tinglovchilarning bilim, ko'nikma va malakalari hamda kompetensiyalariga qo'yiladigan talablar:

"Kredit modul tizimi va o'quv jarayonini tashkil etish", "Ilmiy va innovasion faoliyatni rivojlantirish", "Ta'lim jarayoniga raqamlı texnologiyalarini joriy etish", "Maxsus maqsadlarga yo'naltirilgan ingliz tili" modullari bo'yicha tinglovchilarning bilim, ko'nikma va malakalariga qo'yiladigan talablar tegishli ta'lim sohasi bo'yicha pedagog kadrlarni qayta tayyorlash va malakasini oshirish mazmuni, sifati va ularning tayyorgarligi hamda kompetentligiga qo'yiladigan umumiy malaka talablari bilan belgilanadi.

Mutaxassislik fanlari bo'yicha tinglovchilar quyidagi yangi bilim, ko'nikma, malaka hamda kompetensiyalarga ega bo'lishlari talab etiladi:

Tinglovchi:

- sohaga doir qabul qilingan normativ-huquqiy hujjatlar mazmun-mohiyatini;
- tut ipak qurti zoologik sistematikasi, rivojlanish davrlari va morfofiziologiyasini;
- rivojlangan mamlakatlarda ipak qurti urug'larini tayyorlash, naslli qurtlarni boqish xususiyatlari va innovasion texnologiyalarini;

- naslli pillalarni saralash, jinslarga ajratish va kapalaklarni belgilangan muddatlarda chatishtirish usullarini ipak qurti urug'larining sifatiga ta'sirini;
- oddiy va murakkab duragaylarni yetishtirishning zamonaviy texnologiyalarini;
- urug' tayyorlashda zamonaviy texnologiyalar, sof zot va duragay urug'lar tayyorlash texnologiyalarini;
- tut ipak qurti urug'larini tayyorlashda yangi zot va duragaylarning ahamiyatini va tut ipak qurti duragay urug'larini mavsumiy tayyorlashning o'ziga xos xususiyatlarini;
- . naslchilik stansiyalarida superelita va elita urug'larini tayyorlash texnologiyasini;
- tut ipak qurtini turli guruhdagi zot va duragaylarini biologik tasnifi, morfologik-anatomik tuzilishi va ular tanasida kechadigan fiziologik jarayonlarni;
- ipak qurtini ozuqlantirishni;
- ipak qurtiga tashqi muhitning ta'sirini;
- intellektual mulk obyektlari va ularning turkumlanishi, mohiyati va ahamiyatini hamda mahsulot va xizmatlarni lisenziyalash va sertifikatlashtirish qoidalarini ***bilishi kerak.***

Tinglovchi:

- sohaga doir mavzularni o'qitishda ilg'or pedagogik texnologiyalarni qo'llash;
- maxsus qurtxonalar, mavsumiy qurt boqish uchun qurtxonalarni tayyorlash;
- tut ipak qurtini yoshlari bo'yicha boqishning innovation usullari: pilla o'rash davrida ipak qurtlarini parvarishlash, dasta tayyorlash va qo'yish;
- yetilgan pillalarni terish va tozalashda yangi dastgohlardan foydalanish, ichik yoshdag'i ipak qurtlarini boqish va siyraklashtirish, katta yoshdag'i ipak qurtlarini parvarishlash va g'analash;
- naslchilik xo'jaliklarida naslli zot urug'larini jonlantirish, naslli qurtlarni boqish;
- urug'chilik korxonalarida ish faoliyatini texnologik rejallashtirish va kalendar grafigini tuzish va mavsumiy urug' tayyorlash jarayoni va texnologiyasini o'tkazishda tarmoq kalendar rejasidan foydalanish;
- mavsumiy qurt boqish uchun mo'ljallangan mahalliy va xorijiy ipak qurti urug'larini tayyorlash texnologiyasini tahlil qilish;
- yangi yaratilgan va istiqboldagi zot va duragaylarni yaratishda navlarga ajratish;
- intellektual mulk obyektlarini baholash ***ko'nikmalariga ega bo'lishi lozim***

Tinglovchi:

- naslli pillalarni nasldorlik xususiyatlarini baholash;
- ipak qurtlarini kasalliklarga qarshi tekshiruvdan o'tkazish;
- kapalaklarni izolyasiya qilish;
- urug' sifatini aniqlash
- tutchilikda seleksiya va genetika ishlarini tashkil etish;

- intensiv tutzorlar tashkil etish va parvarishlash, undan foydalanish;
- tutzorlarni parvarish qilish va takroriy qurt boqish uchun bargdan foydalanish;
 - tutning xo'jalik belgilarini aniqlash va onalik tutzorlarda yetishtirilgan tut urug'larini ekish va agrotexnik ishlov berish;
 - tut nihollari va tut ko'chatlarini ekish, parvarishlash va ulardan foydalanish;
 - mavjud tutzorlar va yakka tartibdagi tutlardan foydalanish, takroriy qurt boqish uchun tut navlarini tanlash va ularning barglaridan foydalanish;
 - intellektual mulk obyektlariga egalik huquqini rasmiylashtirish ***malakalariga ega bo'lishi zarur.***

Tinglovchi:

- intensiv tutzorlar tashkil etish va parvarishlash, tutzorlarni parvarish qilish va takroriy qurt boqish uchun bargdan foydalanish;
- tut ipak qurtini yoshlari bo'yicha boqish va pilla o'rash davrida ipak qurtlarini parvarishlash,
- dasta tayyorlash va qo'yish, yetilgan pillalarni terish va tozalashda yangi dastgohlardan foydalanish;
- kichik yoshdagagi ipak qurtlarini boqish va siyraklashtirish, hamda, katta yoshdagagi ipak qurtlarini parvarishlash va g'analash;
- naslchilik stansiyalarida superelita va elita urug'larini tayyorlash;
- naslchilik xo'jaliklarida naslli zot urug'larini jonlantirish;
- urug'chilik korxonalarida ish faoliyatini texnologik rejalashtirish va kalendar grafigini tuzish;
- mavsumiy urug' tayyorlash jarayoni va texnologiyasini o'tkazishda tarmoq kalendar rejasidan foydalanish;
- intellektual mulk obyektlarini baholash va ularga egalik qilish huquqlarini rasmiylashtirish ***kompetensiyalariga ega bo'lishi lozim.***

Kurs hajmi

Qayta tayyorlash va malaka oshirish kursi 288 soatni tashkil etadi. Bunda o'quv dasturining 144 soat hajmi ishdan ajralmagan holda mustaqil malaka oshirish usullari asosida, 144 soati to'g'ridan-to'g'ri (bevosita) malaka oshirish shaklida ishdan ajragan holda amalga oshiriladi. Malaka oshirishning bevosita shaklida bir haftadagi o'quv yuklamasining eng yuqori hajmi 36 soatni tashkil etadi. Attestasiyadan muvaffaqiyatli o'tgan kurs tinglovchilariga O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2015 yil 12 iyundagi PF-4732-son Farmoni 3-ilovasi bilan tasdiqlangan davlat namunasidagi malaka attestati beriladi.

**"IPAKCHILIK VA TUTCHILIK" YO'NALISHI BO'YICHA QAYTA
TAYYORLASH VA MALAKA OSHIRISH KURSI O'QUV
MODULLARINING MAZMUNI**

I. PEDAGOGNING PROFESSIONAL FAOLIYATIDAGI INNOVASIYALAR

1.1. Kredit modul tizimi va o'quv jarayonini tashkil etish.

Xorijiy davlatlardagi kredit ta'lif tizimlari: Amerika Qo'shma Shtatlari kredit tizimi (USCS), Kreditlarning to'plash va o'tkazishning Britaniya tizim (SATS), Yevropa kredit tizimi (ECTS), Universitet kreditlarini o'tkazishning Osiyo - tinch okeani tizimi (UCTS). Kredit tizimi asosida ta'lif jarayonlarini tashkil etish va uning sifatini ta'minlashning innovasion metodlari. Kredit-modul tizimida talabalarining mustaqil ishini rejalashtirish va tashkil qilish. Kredit-modul tizimida pedagoglar faoliyat. Kredit-modul tizimida o'quv jarayonining uslubiy ta'minoti. Sillabus. Ta'lif natijalari (Blum taksonomiyasi asosida). Bilim darajalari. Ta'lif natijalarini baholash usullari.

Ta'lif sohasini boshqarishning huquqiy asoslari. Ta'lif sohasiga oid qonun hujjatlari va ularning mazmuni. Pedagog xodimlarning mehnat munosabatlarini tartibga solish. Ta'lif muassasalarida korrupsiyani oldini olish va unga qarshi kurashishning huquqiy va ma'naviy-ma'rifiy asoslari.

O'zbekiston Respublikasi Prezidentining Oliy ta'lif tizimiga oid qabul qilgan farmonlari, qarorlari va farmoyishlari. O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining Oliy ta'lif tizimiga tegishli normativ-huquqiy hujjatlari.

O'zbekiston Respublikasi Oliy va o'rta maxsus ta'lif vazirligining ta'lif-tarbiya jarayonini tashkil etishga oid normativ-huquqiy hujjatlari. Davlat ta'lif standartlari, tegishli ta'lif (mutaxassislik) yo'nalishlari bo'yicha davlat ta'lif standarti, o'quv rejalar va fan dasturlari va ularga qo'yiladigan talablar. O'quv rejalarini va o'quv fanlari dasturlarini takomillashtirish tamoyillari. O'quv yuklamalarini rejalashtirish va ularning bajarilishini nazorat qilish metodlari.

1.2. Ilmiy va innovasion faoliyatni rivojlantirish.

O'zbekiston Respublikasining "Ilm-fan va ilmiy faoliyat to'g'risida"gi hamda "Innovasion faoliyat to'g'risida"gi Qonunlari mazmuni va mohiyati.

O'zbekiston Respublikasida ilmiy va innovasion faoliyatni rivojlantirishning maqsadi, vazifasi va uning metodologik asoslari. Ilmiytadqiqot natijalarini tijoratlashtirish va innovasion faoliyatning huquqiy asoslari. Ilmiy ishlanmalar va tijoratlashtirish obyektlari. Innovasion ishlanmalar, davlat ilmiy-texnik dasturlari, loyihalari, startap-loyihalarni rasmiylashtirish. Oliy ta'lif muassasalarida ta'lif, fan, innovasiya va ilmiy tadqiqotlar natijalarini tijoratlashtirishning uzviy bog'liqligini nazarda tutuvchi «Universitet 3.0» konsepsiyasini bosqichma-bosqich joriy etish.

Zamonaviy universitetlarda texnologiyalar va loyiha boshqaruvi. Fan, ixtirochilik va texnologiyalar transferini rivojlantirish va innovasion faoliyatni moliyalashtirish tizimini takomillashtirish.

Infratuzilma va axborot-kommunikasiya texnologiyalarini rivojlantirish. Ta'lif tizimini takomillashtirish va inson kapitalini rivojlantirish. Pedagogning innovasion faoliyatini rivojlantirish. Professor-o'qituvchilarning tadqiqotchi

sifatida nashr faolligini rivojlantirish. Xalqaro ilmiy-texnik ma'lumotlar bazalari va ularning tavsiflari. Ilmiy maqolalarga qo'yilgan talablar, maqolani tayyorlash, chop ettirish tartiblari. Pedagogning shaxsiy, kasbiy axborot maydonini Scopus, ScienceDirect, Web of Sience tizimlari asosida takomillashtirish.

1.3. Pedagogning kasbiy professionalligini oshirish.

Professional o'qituvchi shaxsi. Pedagogning kompetentligi va kreativligi. Pedagogning kasbiy professionalligi va uni innovasion faoliyatda namoyon bo'lishi. Kasbiy-pedagogik tayyorgarlik jarayonida tayanch (soft skills), maxsus (hard skills) kompetensiyalar mazmuni. Modulli-kompetentli, integrativ, innovasion-kreativ yondashuvlar. Ta'lim jarayonini loyihalash va modellashtirish pedagogning kasbiy professional ijodkorligini rivojlantirish omili.

O'quv mashg'ulotlarining zamonaviy turlarini (loyiha, aralash ta'lim, virtual laboratoriya, debat) tashkil etish va o'tkazish metodikasi. Talabalarda tanqidiy, o'zini-o'zi (motivasion, intellektual, amaliy-faoliyatli, faol kommunikasiya va jamoaviy ish) rivojlantirish va kreativ fikrlashni shakllantirish usullari (dizayn-fikrlash, skamper va x.q.). Talabalarning mustaqil ishlarini tashkil etishning zamonaviy shakllari.

Steam-ta'lim (Science – aniq fanlar, Technology – texnologiyalar, Engineering – texnik ijodkorlik, Art – ijodiy san'at, Mathematics – matematika) va STREM-ta'lim (fan, texnologiyalar, robot texnikasi, injeneriya va matematika) xususiyatlari.

II. PEDAGOGNING AXBOROT VA KOMMUNIKATIV KOMPETENTLIGINI RIVOJLANTIRISH

2.1. Ta'lim jarayoniga raqamli texnologiyalarni joriy etish.

Raqamli texnologiyalar va ularning didaktik imkoniyatlari. Ta'lim jarayonlarini raqamli texnologiyalar asosida takomillashtirish. «Elektron universitet» va uning xususiyatlari.

Vebinar, onlayn ma'ruza, «blended learning», «flipped classroom» texnologiyalarini amaliyotga joriy etish. Masofaviy ta'lim platformalari va ulardan foydalanib, ta'lim jarayonlarini tashkil etish.

Ta'lim jarayonlarida «bulutli texnologiyalar»dan foydalanish. Bulutli texnologiyalardan foydalangan holda o'quv jarayonini va axborot ta'lim maydonini takomillashtirish.

Multimediali interaktiv o'quv-uslubiy qo'llanmalarni va elektron ta'lim resurslarini yaratish, ulardan ta'lim tizimida foydalanish. QR-kod va undan foydalanish.

Pedagogik faoliyatda interaktiv infografika vositalaridan foydalanish.

2.2. Maxsus maqsadlarga yo'naltirilgan ingliz tili.

Maxsus maqsadlarga yo'naltirilgan ingliz tili (English for Specific Purposes) – kasb sohasidan kelib chiqib ingliz tilini o'rgatish. Kasb soha vakillari tomonidan minimal grammatika (Present Indefinite Tense, Present Continuous Tense, Past

Indefinite Tense, Future Indefinite Tense) hamda sohaga oid faol so'zlarni (minimal 400) yoddan bilishi. Grammatika va leksikani kommunikativ maqsadlarda o'rgatishga zamonaviy yondashuv. Ingliz tilida autentik vaziyatlarni tahlil qilish. Tinglovchilarda autentik vaziyatlarga oid: e-mail yozish, so'zlashish (ilmiy yo'nalishi haqida), tushunish (jarayonni tinglab tushunish) va o'qib tushunish (gazeta va jurnallardagi kasb sohasiga oid maqolani o'qish) ko'nikmalarini rivojlantirish.

Sohaga yo'naltirilgan mavzularda til ko'nikmalarini rivojlantirish, mutaxassislik fanlarini xorijiy tilda o'qitishni loyihalashtirish. Ilmiy tadqiqotlarga yo'naltirilgan til ko'nikmalarini o'zlashtirish, ilmiy matnlarning rezyumesini tayyorlash, xorijiy adabiyotlar bilan ishlash. Xorijiy mutaxassislar bilan muloqt stereotiplari. Elektron xatlar yozish, xorijiy tilda taqdimotlar tayyorlash.

Kundalik va ijtimoiy hayotga oid mavzular: Shaxs va shaxsiyat. Oziq-ovqat. Sihat-salomatlik. Oilaviy qadriyatlar. Shahar va qishloq hayoti. Dam olish va sport bilan shug'ullanish. Kasb-hunar va ishbilarmonlik. Ommaviy axborot. Munosabatlar. Tibbiyot, ilm-fan, zamonaviy texnologiyalar sohasidagi etika masalalari.

Rezyume to'ldirish, madaniy hordiq, telefonda suhbat. Sayohat va turizm, transport sohasi, biznes faoliyat, kashfiyotlar, san'at, fan, ta'lim va texnologiya sohasi, atrof-muhitni muhofaza qilish. Sohaga oid davrning eng dolzarb muammolarini o'rganish, muhokama va tahlil qilish.

III. MUTAXASSISLIK FANLARI

3.1. Zamonaviy intensiv tutzorlar barpo etish va cifatli tut bargi yetishtirish.

Tutchilikda seleksiya va genetika ishlarini tashkil etish. Intensiv tutzorlar tashkil etish va parvarishlash, undan foydalanish usullari. Tutzorlarni parvarish qilish va takroriy qurt boqish uchun bargdan foydalanish usullari. Mamlakatimiz tut genofondini o'rganish va foydalanish. Yangi tut navlarini yaratish jarayoni. Onalik tutzorlarda yetishtirilgan tut urug'larini ekish va agrotexnik ishlov berish. Tut nihollari va tut ko'chatlarini ekish, parvarishlash va ulardan foydalanish. Tuning xo'jalik belgilarini aniqlash uslubiyoti. Mavjud tutzorlar va yakka tartibdagi tutlardan foydalanish. Takroriy qurt boqish uchun tut navlarini tanlash va ularning barglaridan foydalanish. Ipakchilik ilmiy tadqiqot institutida mavjud tuning noyob jahon koleksiyasi. Tut bargi sifati va hosildorlik xususiyatlarini baholash.

3.2. Tut ipak qurti parvarishlashda innovasion texnologiyalar.

Dunyo va respublikamiz xalq xo'jaligida pillachilikning o'rni. Ipak qurtining yangi zot va duragaylarini yaratishda jahon kolleksiyasining ahamiyati. Ipakchilik ilmiy-tadqiqot institutida yaratilgan yangi innovasion ishlanmalar. Maxsus qurtxonalarni qurish va ularda qurt boqishni tashkil etish. Takroriy qurt boqish uchun qurtxonalarni tayyorlash. Pillachilik rivojlangan XXR va Yaponiya davlatlari tajribalarini o'rganish. Naslli urug'chilik stansiyalarida tuxum

quymalaridan superelita va elita urug'larini tayyorlashning innovation usullari. Urug'chilik korxonalarida innovation texnologiyalar asosida sanoatbop urug'lar tayyorlash. Ipakchilik ilmiy-tadqiqot institutida mavjud tut ipak qurtining jahon kolleksiyasidan foydalanish usullari. Pillachilikda yaratilgan yangi ilmiy ishlanmalar va texnologiyalarni joriy etish usullari. Takroriy qurt boqish uchun naslli pillalarni saqlash va sanoatbop urug'lar tayyorlash. Ipakchilik ilmiy tadqiqot institutida mavjud ipak qurtining jahon kolleksiysi. Ipak qurti zot va duragaylarining xo'jalik belgilarini baholash.

3.3. Tut ipak qurti urug'i tayyorlashning innovation usullari.

Respublikada ipak qurti urug'ini tayyorlashdagi mavjud muammolar va ularni bartaraf etish choralari. Ipak qurti urug'ini tayyorlashning zamonaviy usullari. Urug'chilik korxonalarida sanoat urug'larini tayyorlashdagi takomillashtirilgan texnologiyalar. Sof zotli va duragay urug'larni tayyorlashning yangi texnologiyalari. Nasl uchun boqilayotgan tut ipak qurtlarini kasalliklarga qarshi dastlabki tekshiruvdan o'tkazish usullarib. Naslli pilla tayyorlash va uni korxonaga qabul qilish tartibining xorij usullari. Korxonada naslli pillalar bilan ishlash. Naslli pillalarni nasldorlik xususiyatlarini baholashda zamonaviy texnologiyalar. Pilladan chiqqan kapalaklar bilan ishlash. Kapalaklarni izolyasiya qilish usullari. Kapalaklarni pebrinaga qarshi mikroskopda tekshirishning takomillashtirilgan usullari. Sof zot urug'larini tayyorlash texnologiyasi. Duragay urug'lar tayyorlash texnologiyasi. Murakkab duragay urug'larini tayyorlash texnologiyasi. Elita urug'larini tayyorlash texnologiyasi. Superelita urug'larini tayyorlash texnologiyasi. Takroriy qurt boqish uchun urug' tayyorlash texnologiyasi.

3.4. Intellektual mulk obyektlari va ularni muhofaza qilish.

Intellektual mulk obyektlari va ularning turkumlanishi, mohiyati va ahamiyati. Lisenziya, sertifikat va patent tushunchalari. Mahsulot va xizmatlarni lisenziyalash va sertifikatlashtirish. Intellektual mulkka patent olish qoidalari. Intellektual mulk obyektlarini baholash. Int lektual mulk obyektlariga egalik huquqini rasmiylashtirish.

IV. MALAKAVIY ATTESTASIYA

Tinglovchilarning malakaviy attestasiyasi kasbiy, o'quv-metodik va ilmiy-metodik faoliyati natijalari (elektron portfolioda qayd etilgan ko'rsatkichlari), kursni tamomlagandan keyingi onlayn test sinovlari hamda Attestasiya komissiyasida bitiruv ishini himoya qilish asosida o'tkaziladi.

Amaliy mashg'ulotlarni tashkil etish bo'yicha ko'rsatma va tavsiyalar

Amaliy mashg'ulotlarda tinglovchilar o'quv modullari doirasidagi ijodiy topshiriqlar, keyslar, o'quv loyihalari, texnologik jarayonlar bilan bog'liq vaziyatlari masalalar asosida amaliy ishlarni bajaradilar.

Amaliy mashg'ulotlar zamонавиy та'lim uslublari va innovation texnologiyalarga asoslangan holda o'tkaziladi. Bundan tashqari, mustaqil holda

o'quv va ilmiy adabiyotlardan, elektron resurslardan, tarqatma materiallardan foydalanish tavsiya etiladi.

Ko'chma mashg'ulotlarni tashkil etish bo'yicha ko'rsatma va tavsiyalar

Ko'chma mashg'ulotlar nazariy va amaliy mashg'ulotlarda olingan bilim hamda ko'nikmalarini yanada mustahkamlash maqsadida oliy ta'lim muassasalari, iqtisodiyot tarmoqlari soha korxona va tashkilotlari, ilmiy-tadqiqot muassasalarda tashkil etiladi.

Mustaqil malaka oshirishni tashkil etish bo'yicha ko'rsatma va tavsiyalar

Mustaqil malaka oshirish quyidagi shakllarni o'z ichiga oladi: ochiq o'quv mashg'ulotlari va mahorat darslarini tashkil etish; iqtidorli va iste'dodli talabalar bilan ishslash; ilmiy konferensiyalarda ma'ruza bilan qatnashish; ilmiy jurnallarda maqolalar chop etish; ko'rgazma va tanlovlarda ishtirok etish; ilmiy loyihalarda ishtirok etish; xalqaro (impakt-faktorli) nashrlarda maqolalar e'lon qilish; ixtiro (patent), rasionalizatorlik takliflari, innovation ishlanmalarga mualliflik qilish; monografiya, mualliflik ijodiy ishlar katalogini tayyorlash va nashrdan chiqarish; o'quv adabiyotlari (darslik, o'quv qo'llanma, metodik qo'llanma)ni tayyorlash va nashrdan chiqarish; falsafa doktori (PhD) darajasini olish uchun himoya qilingan dissertasiyaga ilmiy rahbarlik qilish.

Pedagog kadrlarning mustaqil malaka oshirish natijalari elektron portfolio tizimida o'z aksini topadi.

Mustaqil malaka oshirish davrida pedagoglar asosiy ish joyi bo'yicha pedagogik amaliyotdan o'tadilar. Pedagogik amaliyot davrida pedagog asosiy ish joyi bo'yicha kafedraning yetakchi professor-o'qituvchilarini 2 ta darsini kuzatadilar va tahlil qiladilar hamda kafedra a'zolari ishtirokida talabalar guruhi uchun 1 ta ochiq dars o'tkazadi. Ochiq dars tahlili hamda pedagog tomonidan kuzatilgan darslar xulosalari kafedraning yig'ilishida muhokama etiladi va tegishli kafedraning bayonnomasi bilan rasmiylashtiriladi.

Shuningdek, mustaqil malaka oshirish jarayonida tinglovchi qo'yidagi bilim va ko'nikmalarini rivojlantirishi lozim:

- oliy ta'lim to'g'risidagi normativ-huquqiy va direktiv hujjatlarni, oliy ta'lim davlat ta'lim standarti, klassifikator, malaka talablari, shuningdek, o'qitilayotgan fan bo'yicha o'quv dasturini takomillashtirish;
- ta'lim, fan va ishlab chiqarishni integrasiyalashni tashkil etish, kadrlar buyurtmachilari va mehnat bozori ehtiyojlarini hisobga olgan holda o'quv rejalarini va fanlar dasturlarini shakllantirish;
- bakalavriat ta'lim yo'nalishlari va magistratura mutaxassisliklari bo'yicha o'quv jarayonini tashkil etish va uning sifatini ta'minlashning zamonaviy metodlarni qo'llash, shuningdek, o'quv rejalarini va o'quv fanlari dasturlarini takomillashtirish, o'quv yuklamalarini rejulashtirish va ularning bajarilishini nazorat qilish, o'quv fanlari mazmuni va ularni o'qitishdagi izchillik asoslari asosida tashkil etish, o'quv mashg'ulotlarining har xil turlarini (ma'ruzalar, amaliy

mashg'ulotlar, laboratoriya mashg'ulotlari, kurs ishlari loyihalari, malaka bo'yicha amaliy mashg'ulotlar) tashkillashtirish;

- talabalar o'rtasida milliy mustaqillik g'oyalari asosida ma'naviy-axloqiy va tarbiyaviy ishlarni olib borish, ta'lim jarayoni qatnashchilari bilan o'zaro munosabatlarda etika normalari va nutq madaniyati; talabalarning bilim va ko'nikmalarini nazorat qilishni tashkil etish va ilmiy-metodik ta'minlash; iqtidorli talabalarni qidirib topish, tanlash va ular bilan ishslash metodlarini bilish va amalda qo'llash;
- oliy ta'limda menejment va marketing asoslarini bilish va amaliy faoliyatga tatbiq etish.
- mustaqil ta'lim olish yo'li bilan o'z bilimlarini takomillashtirish.

Dasturning axborot-metodik ta'minoti

Modullarni o'qitish jarayonida ishlab chiqilgan o'quv-metodik materiallar, tegishli soha bo'yicha ilmiy jurnallar, Internet resurslari, multimedia mahsulotlari va boshqa elektron va qog'oz variantdagi manbalardan foydalilanadi.

ADABIYOTLAR RO'YXATI

I. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti asarlari

1. Mirziyoyev Sh.M. Buyuk kelajagimizni mard va olivjanob xalqimiz bilan birga quramiz. – T.: “O'zbekiston”, 2017. – 488 b.
2. Mirziyoyev Sh.M. Milliy taraqqiyot yo'limizni qat'iyat bilan davom ettirib, yangi bosqichga ko'taramiz. 1-jild. – T.: “O'zbekiston”, 2017. – 592 b.
3. Mirziyoyev Sh.M. Xalqimizning roziligi bizning faoliyatimizga berilgan eng oliy bahodir. 2-jild. – T.: “O'zbekiston”, 2018. – 507 b.
4. Mirziyoyev Sh.M. Niyati ulug' xalqning ishi ham ulug', hayoti yorug' va kelajagi farovon bo'ladi. 3-jild. – T.: “O'zbekiston”, 2019. – 400 b.
5. Mirziyoyev Sh.M. Milliy tiklanishdan – milliy yuksalish sari. 4-jild. – T.: “O'zbekiston”, 2020. – 400 b.

II. Normativ-huquqiy hujjatlar

6. O'zbekiston Respublikasi Konstitusiyasi. – T.: “O'zbekiston”, 2018.
7. O'zbekiston Respublikasining “Ta'lim to'g'risida”gi Qonuni. 2020 yil 23 sentyabr.
8. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2015 yil 12 iyundagi “Oliy ta'lim muassasalarining rahbar va pedagog kadrlarini qayta tayyorlash va malakasini oshirish tizimini yanada takomillashtirish chora-tadbirlari to'g'risida”gi PF-4732-sonli Farmoni.
9. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2017 yil 7 fevraldagi “O'zbekiston Respublikasini yanada rivojlantirish bo'yicha Harakatlar strategiyasi to'g'risida”gi PF-4947-sonli Farmoni.
10. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2017 yil 9 oktyabrdagi «Fermer, dehqon xo'jaliklari va tomorqa yer egalarining huquqlari va qonuniy manfaatlarini himoya qilish, qishloq xo'jaligi ekin maydonlaridan samarali foydalanish tizimini tubdan takomillashtirish chora-tadbirlari to'g'risida» PF-5199-sonli Farmoni.
11. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2018 yil 21 sentyabrdagi “2019-2021 yillarda O'zbekiston Respublikasini innovasion rivojlantirish strategiyasini tasdiqlash to'g'risida”gi PF-5544-sonli Farmoni.
12. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2019 yil 27 maydag'i “O'zbekiston Respublikasida korrupsiyaga qarshi kurashish tizimini yanada takomillashtirish chora-tadbirlari to'g'risida”gi PF-5729-son Farmoni.
13. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2019 yil 17 iyundagi “Qishloq xo'jaligida yer va suv resurslaridan samarali foydalanish chora-tadbirlari to'g'risida”PF-5742-son Farmoni.
14. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2019 yil 27 avgustdag'i “Oliy ta'lim muassasalari rahbar va pedagog kadrlarining uzlucksiz malakasini oshirish tizimini joriy etish to'g'risida”gi PF-5789-sonli Farmoni.
15. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2019 yil 8 oktyabrdagi “O'zbekiston Respublikasi oliy ta'lim tizimini 2030 yilgacha rivojlantirish konsepsiyasini tasdiqlash to'g'risida”gi PF-5847-sonli Farmoni.

16. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2017 yil 29 martdag'i «O'zbekipaksanoat uyushmasi faoliyatini tashkil etish chora-tadbirlari to'g'risida»gi PQ-2856-sonli Qarori.

17. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2017 yil 20 apreldagi "Oliy ta'lim tizimini yanada rivojlantirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi PQ-2909-sonli Qarori.

18. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2018 yil 20 martdag'i «Pillachilik tarmog'ini yanada rivojlantirish bo'yicha qo'shimcha chora-tadbirlar to'g'risida» gi PQ-3616-sonli Qarori.

19. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2018 yil 12 yanvardagi «Respublikada ipakchilik sanoatini yanada rivojlantirish chora-tadbirlari to'g'risida» gi PQ-3472-sonli Qarori.

20. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2018 yil 20 avgustdag'i «Respublikada pillachilik tarmog'idagi mavjud imkoniyatlardan yanada samarali foydalanish chora-tadbirlari to'g'risida» gi PQ-3910-sonli Qarori.

21. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2018 yil 4 dekabrdagi «Respublikada pillachilik tarmog'ini jadal rivojlantirishni qo'llab-quvatlashga doir qo'shimcha chora-tadbirlar to'g'risida» gi PQ-4047-sonli qarori.

22. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2020 yil 30 iyundagi, "Aholi tomorqalaridan foydalanish samaradorligini oshirishning qo'shimcha chora-tadbirlari to'g'risida" PQ-4767-sonli Qarori.

23. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2019 yil 31 iyuldag'i «Pillachilik tarmog'ida chuqur qayta ishlashni rivojlantirish bo'yicha qo'shimcha chora-tadbirlar to'g'risida» gi PQ-4411-sonli Qarori.

24. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2020 yil 17 yanvardagi "Pillachilik tarmog'ida ipak qurti ozuqa bazasini rivojlantirish bo'yicha chora-tadbirlar to'g'risida"gi PQ-4567-sonli Qarori.

25. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2019 yil 19 avgustdag'i "Toshkent davlat agrar universitetining faoliyatini yanada takomillashtirish chora-tadbirlari to'g'risida" PQ-4421-sonli Qarori.

26. O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2019 yil 23 sentyabrdagi "Oliy ta'lim muassasalari rahbar va pedagog kadrlarining malakasini oshirish tizimini yanada takomillashtirish bo'yicha qo'shimcha chora-tadbirlar to'g'risida"gi 797-sonli qarori.

III. Maxsus adabiyotlar

27. Асекретов О.К., Борисов Б.А., Бугакова Н.Ю. и др. Современные образовательные технологии: педагогика и психология: монография. – Новосибирск: Издательство ЦРНС, 2015. – 318 с.

<http://science.vvsu.ru/files/5040BC65-273B-44BB-98C4-CB5092BE4460.pdf>

28. Axmedov N. – Ipak qurti ekologiyasi va boqish agrotexnikasi. – T.: "Cho'lpon" nashriyoti. 2015 yil. – 366 b.

29. Axmedov N., Murodov S. – «Tut ipak qurti biologiyasi», -T.: 1995. O'quv qo'llanma, – 117 b.

30. Axmedov N., Navro'zov S. Ipak qurti urug'chiligi. – T.: "Voris"

- nashriyoti. 2015 yil. – 198 b.
31. Axmedov N., Yakubov A.B., Daniyarov U.T. Ipak qurti seleksiyasi. – T.: “Cho’lpon” nashriyoti. 2015 yil. – 140 b.
32. Bekkamov Ch.I. Mirzayeva Yo.Ya. Rahmonova H.E. «Tut ipak qurti biologiyasi», – T.: 2017. O’quv qo’llanma, – 156 b
33. Белогуров А.Ю. Модернизация процесса подготовки педагога в контексте инновационного развития общества: Монография. — М.: МАКС Пресс, 2016. — 116 с. ISBN 978-5-317-05412-0.
34. Gulobod Qudratulloh qizi, R.Ishmuhammedov, M.Normuhammedova. An’anaviy va noan’anaviy ta’lim. – Samarqand: “Imom Buxoriy xalqaro ilmiytadqiqot markazi” nashriyoti, 2019. – 312 b.
35. Ibraymov A.Ye. Masofaviy o’qitishning didaktik tizimi. metodik qo’llanma tuzuvchi. A.Ye. Ibraymov. – T.: “Lesson press”, 2020. – 112 b.
36. Игнатова Н. Ю. Образование в цифровую эпоху: монография. М-во образования и науки РФ.— Нижний Тагил: НТИ (филиал) УрФУ, 2017. – 128 с. http://elar.urfu.ru/bitstream/10995/54216/1/978-5-9544-0083-0_2017.pdf
37. Ishmuhammedov R.J., M.Mirsoliyeva. O’quv jarayonida innovasion ta’lim texnologiyalari. – T.: «Fan va texnologiya», 2014. – 60 b.
38. M.Xibbimov, N.Axmedov. “Tutchilik”. O’quv qo’llanma. – T.: 2012.
39. Mirzayeva. Yo.Ya. -«Tut ipak qurti biologiyasi», – T.: 2017. Navruz nashriyoti. Darslik .262 bet. ISBN 978-9943-384-46-9.
40. Mirzaxodjayev A., Mirzaxodjayev B.A. Tut ipak qurtining mexanizasiyalashtirilgan urug’chilik texnologiyasi. – T.: 2016.
41. Muslimov N.A va boshqalar. Innovasion ta’lim texnologiyalari. O’quv-metodik qo’llanma. – T.: “Sano-standart”, 2015. – 208 b.
42. Nasirillayev B.U. Geneticheskiye osnovy otbora po morfologichskim priznakam, tesno korreliruyushim s texnologicheskimi svoystvami kokonov tutovogo shelkopryada Bombyx mori L. – T.: 2016.
43. Nasirillayev B.U., Umarov Sh.R., Jumaniyozov M.Sh., Xudjamatov S. Tut ipak qurti naslchilik ishining asosiy uslubiy qoidalari. – T.: 2020.
44. Nasirillayev U.N., Nasirillayev B.U. Tut ipak qurti genetikasi va seleksiyasi. – T.: 2019.
45. Oliy ta’lim tizimini raqamli avlodga moslashtirish konsepsiysi. Yevropa Ittifoqi Erasmus+ dasturining ko’magida. <https://hiedtec.ecs.uniruse.bg/pimages/34/3. UZBEKISTAN-CONCEPT-UZ.pdf>
46. U.Abdullayev “Tutchilik”. Darslik. – T.: “O’qituvchi”. 1997.
47. Usmonov B.Sh., Habibullayev R.A. Oliy o’quv yurtlarida o’quv jarayonini kredit-modul tizimida tashkil qilish. O’quv qo’llanma. T.: “Tafakkur” nashriyoti, 2020. – 120 b.
48. David Spencer “Gateway”, Students book, Macmillan 2012.
49. English for Specific Purposes. All Oxford editions. 2010, - 204.
50. H.Q. Mitchell “Traveller” B1, B2, MM Publications. 2015. - 183.
51. H.Q. Mitchell, Marileni Malkogianni “PIONEER”, B1, B2, MM Publications. 2015. - 191.

52. Lindsay Clandfield and Kate Pickering “Global”, B2, Macmillan. 2013. - 175.
53. Mohammed Shamsuddin – Silkworm Physiology. A Concise Textbook. Daya Publishing House. Delhi - 110035, 2009. - P 208.
54. Steve Taylor “Destination” Vocabulary and grammar”, Macmillan. 2010.
55. Ya.Tazima “Silkworm” 2014 (textbook), – 236 b.

IV. Internet saytlari:

56. <http://edu.uz> – O’zbekiston Respublikasi Oliy va o’rta maxsus ta’lim vazirligi.
57. <http://agro.uz> – O’zbekiston Respublikasi Qishloq xo’jaligi vazirligi.
58. <http://lex.uz> – O’zbekiston Respublikasi Qonun hujjatlari ma’lumotlari milliy bazasi.
59. <http://bimm.uz> – Bosh ilmiy-metodik markaz.
60. <http://ziyonet.uz> – Ta’lim portalı ZiyoNET.
61. <https://tdau.uz> – Toshkent davlat agrar universiteti.
62. <https://agrobusiness.uz> – O’zbekiston agrobiznes assosiasiyasi.
63. www.ISO.com
64. <https://agro-olam.uz>
65. www.sheki-ipek.com.az
66. <https://www.baksa-silk.org/en/sericulturessilk>
67. www.uznature.uz

“ISHLAB CHIQILGAN”:

Oliy ta’lim tizimi pedagog va rahbar kadrlarni qayta tayyorlash va ularning malakasini oshirishni tashkil etish
Bosh ilmiy-metodik markazi
Direktor _____ T.T.Shoymardonov
“_____” _____ 2021 y.
M.O’.

Toshkent davlat agrar universiteti o’quv ishlari prorektori _____ S.Islamov

“_____” _____ 2021 y.
M.O’.

Toshkent davlat agrar universiteti huzuridagi pedagog kadrlarni qayta tayyorlash va ularning malakasini oshirish tarmoq markazi
Direktor _____ A.V.Mamatqulov

“_____” _____ 2021 y.
M.O’.

“KELISHILGAN”:

Kadrlarni qayta tayyorlash va malakasini oshirishni tashkil etish hamda muvofiqlashtirish boshqarmasi
Boshqarma boshlig’i _____ F.T.Esanboboyev
“_____” _____ 2021 y.
M.O’.

Qishloq xo’jaligi vazirligida bilim va innovasiyalar tizimini rivojlantirish boshqarmasi
Boshqarma boshlig’i _____ Sh.Amanov

“_____” _____ 2021 y.
M.O’.

